

Leerlingboekje Les 1 en 2

Naam:.....

Schrijfpdracht 1 Afscheid van de basisschool

Groep 8

Leren schrijven met peer response

Tekst: M. Hoogeveen

Illustraties: S. Loenen

SLO, 2018

Waarover gaan de lessen?

In de volgende zes schrijflessen leer je verhalen schrijven. De verhalen gaan over de overgang van de basisschool naar de brugklas. Je klasgenoten en de kinderen die volgend jaar in groep 8 zitten, zullen het leuk vinden om jouw verhalen hierover te lezen.

Als de teksten klaar zijn, worden ze mooi opgemaakt. Daarna wordt er een boek met de verhalen van jouw klas gemaakt ("Wij en de brugklas").

Voordat je gaat schrijven denk je na over je aanpak.

Tijdens het schrijven let je op of jouw verhaal duidelijk en leuk is voor je lezers.

Na het schrijven ga je je tekst bespreken en veranderen.

In deze lessen leer je:

- **Dat je in verhalen duidelijk kunt maken wanneer en in welke volgorde dingen gebeuren (*tijdwoorden*).**

Les 1 Afscheid van de basisschool

Voor het schrijven: oefenen met tijdwoorden

In deze les schrijf je een verhaal over een gebeurtenis in jouw tijd op de basisschool. In een verhaal moet je goed duidelijk maken in wanneer en in welke volgorde dingen gebeuren.

- Lees in dit verhaal hoe de schrijver de volgorde in tijd duidelijk maakt:

De geheime hut

Om acht uur komt Rosa aanfietsen. Ze ziet meteen dat Sacha en Lidwien zoals afgesproken bij de bosjes naast de speeltuin staan te wachten. De speeltuin was vroeger hun ontmoetingsplek. Op de basisschool hadden ze een clubje. Ze spraken af op hun geheime plek: een hut die ze in de bosjes gebouwd hadden, helemaal onzichtbaar vanuit de speeltuin. Dat was hun clubhuis. Clubhuis Kletsboek stond er op een zelfgeschilderd bord dat ze boven de ingang van de hut gespijkerd hadden. Ze hadden ook een wachtwoord, dat elke dag veranderde. Er mochten ook andere meisjes komen, maar alleen als ze iets lekkers meebrachten. Rosa voelt zich een beetje verdrietig als ze daaraan terugdenkt. Het lijkt net alsof er nu een hoofdstuk is afgesloten, een plek en een tijd waar ze niet meer naar terug kan. Nu is ze te groot om in de hut te zitten. Dingen die toen hartstikke leuk waren, zijn nu opeens kinderachtig. Wie heeft dat eigenlijk zo beslist? Op de basisschool waren ze de grootsten. Maar op de nieuwe school zijn ze weer de kleintjes. Pubers, brugpiepers. Verwarrend is het, vindt Rosa. Niet echt groot, maar ook niet meer klein. Ertussenin. Sorry dat ik zo laat ben! roept Rosa van een afstand.

Uit: Francine Oomen. Hoe overleef ik de brugklas. Houten: Van Holkema & Warendorf, 2007.

Opdracht 1 (werk alleen)

Lees de uitleg over het verhaaltje dat je net gelezen hebt:

Marieke gebruikt woorden die aangeven **wanneer** iets gebeurt. Deze woorden noemen we *tijdwoorden*. Soms gebruikt ze *één woord* om de tijd aan te geven (bijvoorbeeld: *vroeger*). Soms geeft ze de tijd aan *met meer woorden* (bijvoorbeeld: op de basisschool).

Ook de tijd waarin **werkwoorden** staan geeft aan of iets nu gebeurt (de tegenwoordige tijd, (bijvoorbeeld: komt, ziet) of vroeger gebeurde (de verleden tijd, bijvoorbeeld: was, spraken af).

In het verhaal zijn ook plaatsen waarin Marieke ineens teruggaat of vooruitgaat in de tijd. Zo'n wisseling van tijd noemen we een **tijdsprong**. Een sprong terug in de tijd noemen we een **flash-back**.

Voorbeelden van tijdwoorden:

vroeger
nu
later
morgen
gisteren
vandaag
toen
Meteen

Opdracht 2 (werk alleen)

Zet in de volgende tekst:

- een cirkel om de *werkwoorden die tijd aangeven*
- een streep onder *tijd met meer woorden*
- een stippellijntje onder de *tijdwoorden*
- een schuine streep (/) bij een *tijdsprong*

Om acht uur komt Rosa aanfietsen. Ze ziet meteen dat Sacha en Lidwien zoals afgesproken bij de bosjes naast de speeltuin staan te wachten. De speeltuin was vroeger hun ontmoetingsplek.

Op de basisschool hadden ze een clubje. Ze spraken af op hun geheime plek: een hut die ze in de bosjes gebouwd hadden, helemaal onzichtbaar vanuit de speeltuin. Dat was hun clubhuis.

Clubhuis Kletskoek stond er op een zelfgeschilderd bord dat ze boven de ingang van de hut gespijkerd hadden. Ze hadden ook een wachtwoord, dat elke dag veranderde.

Er mochten ook andere meisjes komen, maar alleen als ze iets lekkers meebrachten. Rosa voelt zich een beetje verdrietig als ze daaraan terugdenkt. Het lijkt net alsof er nu een hoofdstuk is afgesloten, een plek en een tijd waar ze niet meer naar terug kan.

Nu is ze te groot om in de hut te zitten. Dingen die toen hartstikke leuk waren, zijn nu opeens kinderachtig.

Opdracht 3 (werk samen)

- Vergelijk met je maatje wat jullie aangestreept hebben en bespreek de verschillen.**
 - Leg elkaar uit waarom jij iets anders koos.

Opdracht 4 (werk samen)

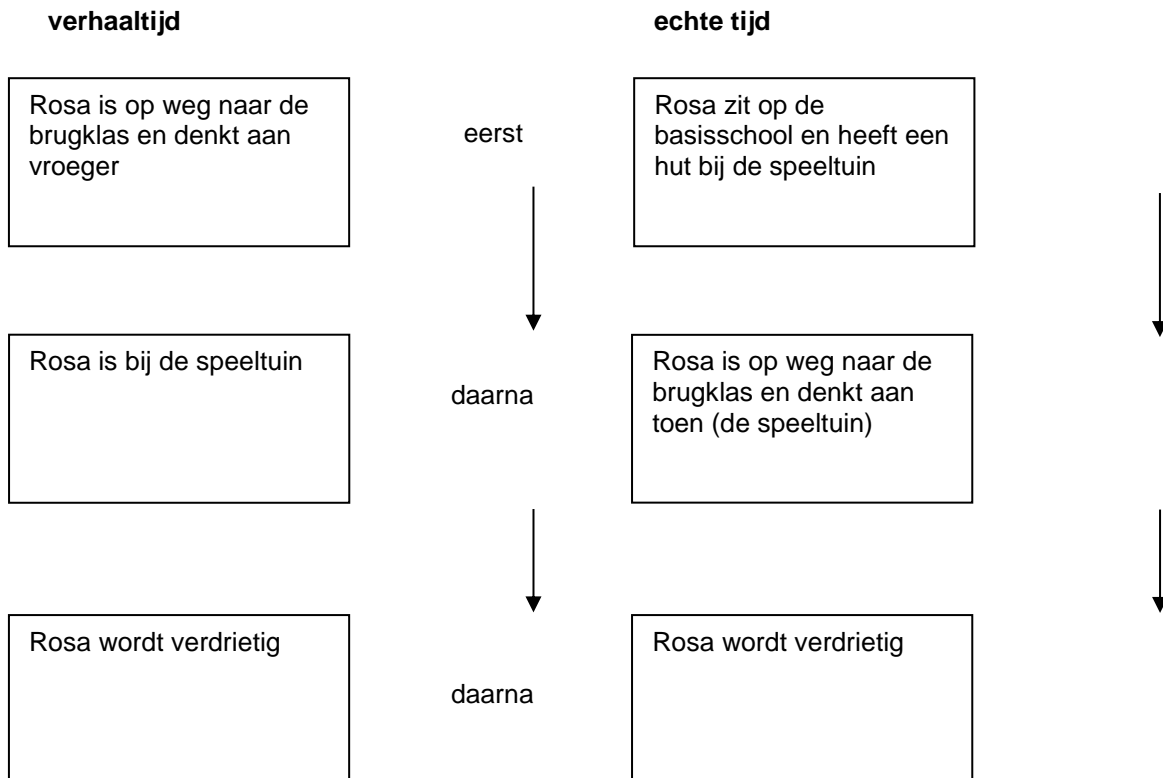
- Schrijf zoveel mogelijk tijdwoorden op die jullie kennen:**

1. Meteen.....
2. Daarna.....
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

Opdracht 5 (werk alleen)

Lees de volgende uitleg:

Er is een verschil tussen de tijd in een verhaal (**verhaaltijd**) en de tijd in het echt (**echte tijd**). In de echte tijd volgen gebeurtenissen elkaar op in de tijd. In de verhaaltijd kunnen gebeurtenissen zich in een andere volgorde afspelen. In dit schema zie je het verschil:

In de verhaaltijd maakt Marieke een sprong terug in de tijd (**flash-back**). Ze neemt de lezer via de gedachten van Rosa mee naar de speeltuin waar ze vroeger vaak was. Ze doet dit om duidelijk te maken dat Rosa heel erg verdrietig is dat deze periode voorbij is. In de echte tijd is Rosa vroeger bij de speeltuin geweest. Ze is nu op weg naar school en denkt ondertussen terug aan vroeger. Ze wordt er verdrietig van.

Opdracht 6 (werk samen)

Besprek samen het verschil in verhaaltijd en echte tijd:

- Leg het elkaar uit als je het niet begrijpt.

Voor het schrijven: jouw tekst voorbereiden

Je gaat een verhaal schrijven. Je schrijft alleen, maar jullie gaan eerst samen het schrijven voorbereiden. Daarvoor moet je de schrijfoopdracht weten.

Lees de schrijfoopdracht:

Stel je voor dat je afscheid neemt van jouw basisschool en terugdenkt aan een gebeurtenis in jouw tijd op de basisschool. Schrijf een verhaal over deze spannende, leuke of droevige gebeurtenis uit die tijd. Het mag een echte gebeurtenis zijn of een gebeurtenis die je verzint. Let op het gebruik van woorden die tijd aangeven (*tijdwoorden, tijd met meer woorden, werkwoorden*). Zorg voor een *flashback* in je verhaal om het spannender, leuker of droeviger te maken voor je klasgenoten en de kinderen die volgend jaar in groep 8 zitten.

Je tekst is ongeveer even lang als de voorbeeldtekst.

Opdracht 7 (werk samen)

Stel elkaar om de beurt vragen over:

- de gebeurtenis waarover je gaat schrijven
- wat je erover gaat schrijven
- de volgorde van de gebeurtenissen in je verhaal (*flashback*)

Opdracht 8 (werk alleen)

Schrijf op over welke gebeurtenis je gaat schrijven:

.....
.....
.....

Schrijf kort op wat je erover gaat schrijven:

.....
.....
.....

Schrijf op in welke volgorde dingen gaan gebeuren in je verhaal (*flashback*):

1

2

3

Het mogen meer tijdsprongen zijn!

Tijdens het schrijven

Opdracht 9 (werk alleen)

Schrijf je verhaal:

- Gebruik de aantekeningen die je op de vorige bladzijde maakte.
- Lees tijdens het schrijven terug wat je geschreven hebt en let op woorden die **tijd** aangeven (*tijdwoorden, tijd met meer woorden, werkwoorden*).
- Zorg ervoor dat de *tijdsprongen* **duidelijk** zijn en het verhaal leuker maken.

Opdracht 10 (werk alleen)

- Sla je tekst op in de goede map met je **naam+les1versie1**.
- Print je tekst en schrijf je **naam+les1versie1** erop.
- Bewaar je verhaal!

Les 2 Afscheid van de basisschool

Na het schrijven: je tekst bespreken en veranderen

Je gaat nu eerst zelf kijken of je tekst duidelijk is voor de lezer en wat er beter kan worden. Daarna bespreek je je tekst met je klasgenoot. Als je tekst besproken is, ga je je tekst veranderen.

Opdracht 1 (werk alleen)

- Lees je verhaal nog eens helemaal goed door en vraag je af of voor de lezer duidelijk is:
 - **wanneer** iets gebeurt (*tijdwoorden, tijd met meer woorden en werkwoorden*)
 - in welke **tijdsvolgorde** dingen in je verhaal gebeuren (*tijdsprongen*)

- Maak aantekeningen in je tekst waar je iets wil veranderen waardoor de beschrijving van tijd duidelijker wordt.

Opdracht 2 (werk samen)

- Bespreek jullie teksten om de beurt. Doe dat zo:
 1. Lees de tekst van je klasgenoot.
 2. Vertel wat je leuk vindt aan de tekst.
 3. Lees wat de schrijver zou willen veranderen om de tekst beter te maken.
 4. Vertel de schrijver of je het eens bent met wat beter kan. Leg uit waarom.
 5. Geef de schrijver tips hoe de beschrijving van **wanneer** iets gebeurt (*tijdwoorden, tijd met meer woorden, werkwoorden*) en de **volgorde** waarin dingen gebeuren (*tijdsprongen*) beter kunnen.
 6. Kijk of jij nog **andere** plaatsen ziet waar de beschrijving van wanneer en in welke volgorde dingen gebeuren, beter kan.

- Maak aantekeningen in je tekst van wat je nog meer wilt gaan veranderen.

Opdracht 3 (werk alleen)

Verander je tekst :

Open je eerste versie (**naam_les1_versie1**).

Klik op opslaan als en sla je tekst op met je **naam+les2versie2** (als je nu dingen verandert en opslaat, is versie 1 ook nog bewaard als **naam_les1_versie1**).

- Gebruik je aantekeningen van de tips uit de tekstbespreking.
- Let op de beschrijvingen van de **tijd** (*tijdwoorden, tijd met meer woorden, werkwoorden en tijdsprongen*).

Opdracht 4 Je tekst bewaren en printen (werk alleen)

Klik op **opslaan** (niet: opslaan als, dat heb je al gedaan bij opdracht 3).

Print je tekst en schrijf je **naam+les2versie2** erop.

Bewaar je tekst!